

✓ 4. "ПРОСВІТА" ТА ІВАН ПУЛЛОЙ

Пелишок В.І. - студент 1-го курсу

(Тернопільський приладобудівний інститут)

Науковий керівник: доц. Герман О.М.

Нині повертається до скарбинці нашої пам'яті багато забутих імен українських державних діячів, вчених, літераторів. Серед них чільне місце посідає постать відомого усьому світові фізика Івана Пуллюя. Однак мало кому відомо, що Іван Пуллюй окрім наукової роботи значну лепту вніс і у літературний та національно-культурний процес.

Початок його активної діяльності відноситься до часу його навчання у Тернопільській гімназії, коли він із групою своїх однодумців заснував молодіжний гурток для вивчення і популяризації української мови та літератури, піднесення національної свідомості народу.

Ставши вченим, він не залишає співпраці з національно-культурним рухом і стає активним, а згодом і Почесним членом товариства "Просвіта". Ним було написано цілий цикл науково-популярних статей з питань фізики для "Календарів Просвіти", що поступали до усіх осередків товариства у Галичині, Поділлі та в інших регіонах України.

Ним був здійснений також переклад українською мовою підручника геометрії для українських гімназій. Він брав участь у створенні організацій українських студентських товариств у Відні, виступав за створення українського університету у Львові. Іван Пуллюй закликає у своїх виступах та публікаціях до відродження української державності під час аграрних страйків у Галичині.

Професор Пуллюй також співпрацює з Пантелеймоном Кулішем в перекладі українською мовою "Біблії". Довгий час цей переклад був настільною книжкою українських християн та священників у Галичині.

Свої патріотичні почуття Іван Пуллюй відобразив, зокрема, у зверненні до Пантелеймона Куліша в книзі "Нові та перемінні звізди". Він пише: "Чим хата багата, тим і рада, тож прийміть, добродію, на спомини моє оповідання про звізди. Се те саме оповідання, котрого ви слухали "зоряної ночі" на Україні, коли ми знурені журбою над сумною долею України, літали думкою аж до неба, шукаючи для душі одради, а знайшовши її в законі непропащої сили, мужались на нове діло. Сила і спасіння лежать у нас самих, у праці над освітою і добробутом народу".

Іван Пуллюй був і залишається однією із найяскравіших постатей культурно-політичного життя України в останній третині XIX ст.-початку XX ст.